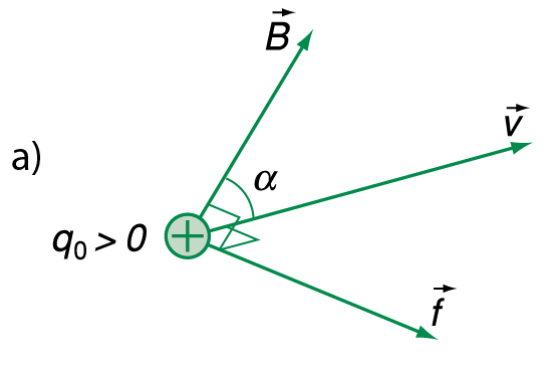
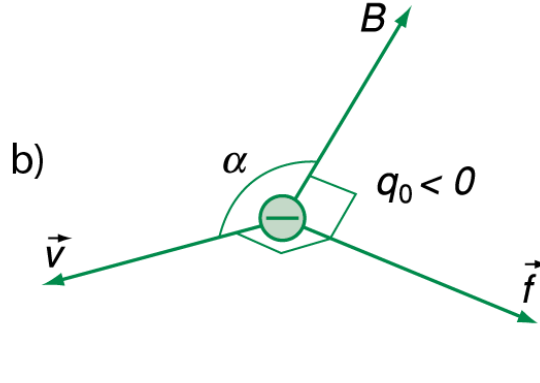

24. Công thức tính lực lo – ren - xơ

1. Định nghĩa

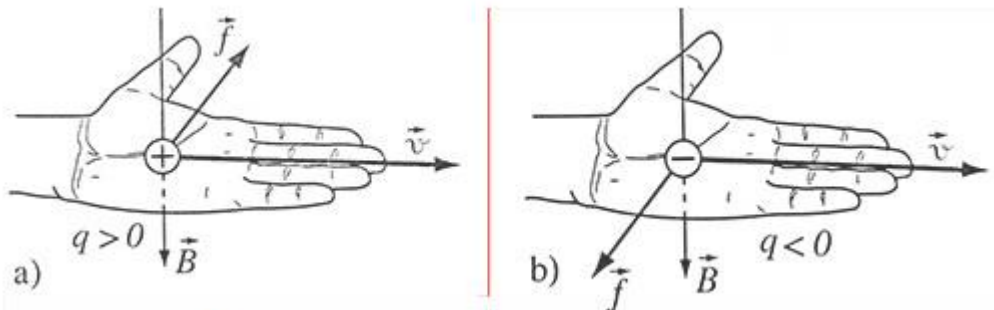
Mọi hạt điện tích chuyển động trong một từ trường, đều chịu tác dụng của lực từ. Lực từ này được gọi là lực Lo-ren-xơ.

 <p>a)</p> <p>$q_0 > 0$</p>	 <p>b)</p> <p>$q_0 < 0$</p>
Lực Lo ren xơ tác dụng lên hạt mang điện dương	Lực Lo ren xơ tác dụng lên hạt mang điện âm

2. Công thức – đơn vị đo

Lực Lo-ren-xơ do từ trường có cảm ứng từ $\vec{B}$ tác dụng lên một hạt điện tích q_0 chuyển động với vận tốc $\vec{v}$:

- + Có phương vuông góc với $\vec{v}$ và $\vec{B}$;
- + Có chiều theo qui tắc bàn tay trái: để bàn tay trái mở rộng sao cho từ trường hướng vào lòng bàn tay, chiều từ cổ tay đến ngón giữa là chiều của $\vec{v}$ khi $q_0 > 0$ và ngược chiều $\vec{v}$ khi $q_0 < 0$. Lúc đó chiều của lực Lo-ren-xơ là chiều ngón cái choãi ra;

- + Có độ lớn: $f = |q_0|vB\sin\alpha$.

Trong đó:

- + f là độ lớn lực Lorenxo, có đơn vị Niu ton (N);

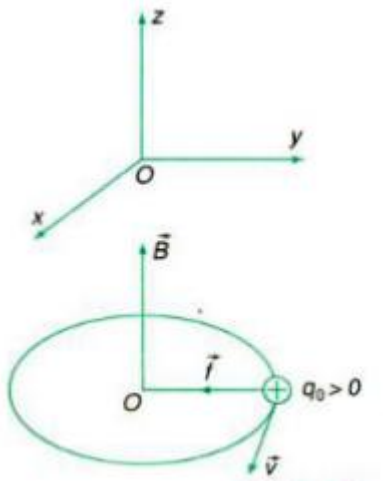
+ q_0 là điện tích, có đơn vị Cu lông (C);

+ v là vận tốc của hạt điện tích, có đơn vị m/s;

+ α là góc giữa vectơ vận tốc $\vec{v}$ và vectơ cảm ứng từ $\vec{B}$.

3. Mở rộng

Khi một hạt điện tích q_0 khối lượng m chuyển động dưới tác dụng duy nhất của lực Lorenxơ thì lực Lorenxơ đóng vai trò lực hướng tâm và chuyển động của hạt là chuyển động đều.

4. Ví dụ minh họa

Bài 1: So sánh trọng lượng của hạt electron với độ lớn của lực Lo-ren-xơ tác dụng lên hạt điện tích này khi nó bay với vận tốc $2,5 \cdot 10^7$ m/s theo phương vuông góc với các đường sức của từ trường đều có cảm ứng từ $2,0 \cdot 10^{-4}$ T. Electron có khối lượng $m = 9,1 \cdot 10^{-31}$ kg và điện tích $-e = -1,6 \cdot 10^{-19}$ C. Lấy $g = 9,8$ m/s².

Bài giải

Trọng lượng của electron là:

$$P_e = mg = 9,1 \cdot 10^{-31} \cdot 10 = 9,1 \cdot 10^{-30} \text{ N}$$

Lực Lorenxơ tác dụng lên electron là:

$$f = |e|vB \cdot \sin 90^\circ = 1,6 \cdot 10^{-19} \cdot 2,5 \cdot 10^7 \cdot 2 \cdot 10^{-4} = 8 \cdot 10^{-16} \text{ N}$$

$P_e \ll f$ vì vậy có thể bỏ qua trọng lượng đối với độ lớn của lực Lorenxơ.

Bài 2: Bắn vuông góc một proton có điện tích $+1,6 \cdot 10^{-19}$ C vào một từ trường đều có cảm ứng từ $B = 0,5$ T. Biết proton có vận tốc $v = 5000$ m/s. Hãy tính độ lớn lực Lorenxơ tác dụng lên proton.

Bài giải:

Lực Lorenxơ tác dụng lên proton là:

$$f = |q_p|.v.B.\sin 90^0 = 1,6.10^{-19}.5000.0,5 = 4.10^{-16} \text{ N}$$

Đáp án: 4.10^{-16} N